Commissie van Aanbestedingsexperts

7e Periodieke rapportage Commissie van Aanbestedingsexperts

7e Periodieke rapportage Commissie van Aanbestedingsexperts

Periode: 01-03-2019 tot 01-03-2020

Van: Chris Jansen (voorzitter),
Anne Fischer-Braams (vice-voorzitter) en
Tsong Ho Chen (lid)

Datum: 20 november 2020

Kopie aan: de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat

1. Inleiding

Dit is de zevende jaarrapportage van de Commissie van Aanbestedingsexperts (CvAE). Deze jaarrapportage heeft betrekking op de periode 1 maart 2019 tot 1 maart 2020.

De CvAE ontleent haar bestaansrecht aan artikel 4.27 van de Aanbestedingswet 2012 en het Instellingsbesluit van de Minister van Economische Zaken van 7 maart 2013, Stcrt 2013, nr. 6182. De CvAE bestaat op het moment van verschijnen van deze jaarrapportage uit een voorzitter (prof. mr. C.E.C. Jansen[1]), een vice-voorzitter (mr. A.C.M. Fischer-Braams[2]) en een derde lid (mr. drs. T.H. Chen[3]), die ieder voor 10 uur per week aan de CvAE zijn verbonden.

Aan de CvAE zijn 46 experts verbonden die, op verzoek van de CvAE, haar assisteren bij de behandeling van klachten. De CvAE wordt ondersteund door een secretariaat dat is belast met juridisch-administratieve en juridisch-inhoudelijke taken.

Zoals dat ook met de eerdere jaarrapportages is gebeurd, zal de rapportage worden gepubliceerd op de website van de CvAE: *https://www.commissievanaanbestedingsexperts.nl*. De CvAE zendt kopie van de rapportage ter kennisname aan de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat.

2. Doel en taken

Het primaire doel van de CvAE is door een snelle, zorgvuldige en laagdrempelige behandeling van klachten bij te dragen aan de oplossing van aanbestedingsklachten. De CvAE kan dat doen door niet bindende adviezen te geven naar aanleiding van klachten en door tussen partijen te bemiddelen. De CvAE tracht daarmee tevens de professionaliteit van de aanbestedingspraktijk verder te verbeteren en een leereffect teweeg te brengen bij ondernemingen, aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven.

3. Belangrijkste ontwikkelingen in het rapportagejaar

3.1 Organisatie en personele wisselingen

Zoals hierboven is aangegeven, bestaat de CvAE uit 3 leden die ieder voor 10 uur per week aan de CvAE zijn verbonden. Zij besteden deze tijd voor het merendeel aan het beoordelen van klachten op basis van conceptadviezen. Deze conceptadviezen worden voorbereid door het secretariaat dat uit een juridisch medewerker (1,0 fte) en een secretaris (0,8 fte) bestaat.
Het is de taak van de juridisch medewerker om de bij de CvAE ingediende klachten met de bijbehorende stukken te analyseren en daaruit selecties van tekstpassages te maken die in een logische samenhang moeten worden overgenomen in de paragrafen 1 t/m 4 van het concept van een advies. De leden van de CvAE vormen vervolgens hun inhoudelijk oordeel ten aanzien van de klacht op basis van dit eerste concept. Het is daarna de taak van de secretaris om dat oordeel schriftelijk uit te werken in paragraaf 5 van het uiteindelijke advies. Op basis van deze onderlinge werkverdeling zou de CvAE in staat moeten worden geacht om relatief snel haar adviezen te produceren, zonder dat dit tot achterstanden in de afhandeling van klachten behoeft te leiden. Het is dan overigens wel zaak dat het aantal ingediende en te behandelen klachten op jaarbasis binnen de perken blijft en dat alle functies volledig bezet zijn.

Aan de hiervoor genoemde randvoorwaarden werd in ieder geval tot 1 november 2018 voldaan. Op die datum wisselde de toenmalige juridisch medewerker echter van dienstverband. De invulling van de vacature voor deze functie heeft vervolgens door omstandigheden veel tijd gekost. Gedurende de periode van vijf maanden waarin de functie vacant was, heeft een voormalige student-stagiaire tijdelijk en in deeltijd de functie van juridisch medewerker vervuld. Doordat voorrang diende te worden gegeven aan administratieve taken, ontbrak de tijd om eerste concepten voor de adviezen te schrijven. Daardoor kwam deze taak voor een groot deel op de schouders van de secretaris terecht. De vacature voor de functie van juridisch medewerker is uiteindelijk per 1 april 2019 ingevuld, waarbij opnieuw voorrang moest worden gegeven aan administratieve ondersteuning. Het opstellen van conceptadviezen bleef daarmee voor een groot deel rusten bij de secretaris. In dat kader moesten uit capaciteitsoverwegingen noodgedwongen keuzes worden gemaakt, waarbij – zoals ook hierna nog zal blijken – voorrang is gegeven aan klachten waarin nog kritieke termijnen speelden. Het merendeel van de ingediende klachten waarin geen kritieke termijnen speelden, bleef als gevolg hiervan liggen. Deze situatie was onveranderd op het moment van vertrek van de nieuwe juridisch medewerker op 1 januari 2020 en bestond ook nog aan het einde van het rapportagejaar op 1 maart 2020.

[1] Benoemd met ingang van 1 april 2013 tot lid tevens vice-voorzitter en benoemd met ingang van 1 juni 2017 tot lid tevens voorzitter.

[2] Benoemd met ingang van 19 oktober 2017 tot lid tevens vice-voorzitter.

[3] Benoemd met ingang van 1 april 2015 tot lid.

In de voorgaande ontwikkelingen ligt de verklaring besloten voor het feit dat de CvAE in het afgelopen rapportagejaar relatief minder klachten heeft kunnen behandelen dan in voorgaande jaren en dat met name de behandeling van klachten waarin geen kritieke termijnen meer speelden daar nadeel van heeft ondervonden.

Omdat de invulling van de vacature voor de functie van juridisch medewerker opnieuw geen eenvoudige zaak bleek, is medio januari 2020 besloten om – vooruitlopend op die invulling – tijdelijk twee medewerkers op inhuurbasis aan te trekken: één administratief medewerker (van 20 maart tot 1 juni 2020) en één juridisch medewerker (van 15 april tot 1 september 2020). Met hulp van met name deze tijdelijke juridisch medewerker is de CvAE er inmiddels in geslaagd de opgelopen achterstanden wat betreft de behandeling van klachten goeddeels weg te werken. Omdat deze werkzaamheden zijn verricht in het rapportagejaar 2020-2021, zal daarvan uitgebreider verslag worden gedaan in de volgende jaarrapportage.

Wat tot slot nog kan worden opgemerkt, is dat per 1 mei 2020 een nieuwe juridisch medewerker bij de CvAE in dienst is getreden.

3.2 Aantal ingediende en in behandeling genomen klachten

In het rapportagejaar heeft de CvAE 57 klachten ontvangen (de klachten met de nummers 517 tot en met 573). Het aantal ingediende klachten blijft daarmee nagenoeg gelijk aan de voorafgaande drie jaren (met 53 in het zesde, 59 in het vijfde en 57 klachten in het vierde rapportagejaar).

Het verschil met voorgaande jaren is dat de klachten nu gelijkmatiger over het jaar zijn ingediend, met een enkele uitschieter in mei en december toen er 8 klachten per maand zijn ingediend. Het totaal aantal ingediende deelklachten is licht gedaald ten opzichte van het afgelopen jaar: 87 deelklachten in het afgelopen jaar tegenover 94 in het vorige (zesde) jaar. In het vijfde jaar waren dat er overigens 117.

In totaal zijn er in de eerste zeven jaar van het bestaan van de CvAE (1 april 2013 tot 1 maart 2020) 517 klachten ingediend[4].

De CvAE neemt niet alle bij haar ingediende klachten in behandeling. Met name indien niet eerst een klacht is ingediend bij de aanbestedende dienst, neemt de Commissie de klacht niet in behandeling. In het zevende rapportagejaar zijn 15 klachten niet in behandeling genomen. In het zesde jaar waren dat 14 klachten.

3.3 Partijen

Ook in dit rapportagejaar zijn er geen klachten ingediend door aanbestedende diensten of speciale-sectorbedrijven. Van de 57 in het rapportagejaar ingediende klachten zijn 43 afkomstig van midden en kleinbedrijven (5 meer dan in het voorgaande jaar), 7 van groot-bedrijven (3 minder dan vorig jaar) en zijn 7 klachten ingediend door een brancheorganisatie namens één of meer ondernemingen (2 meer dan het aantal in het vorige rapportage-jaar).

Er zijn 35 klachten ingediend tegen gemeenten. Verder zijn onder andere klachten ingediend tegen Rijksoverheden, publiek-rechtelijke instellingen, onderwijsinstellingen, speciale-sectorbedrijven, een academisch ziekenhuis, een waterschap, een provincie en een samenwerkingsverband. In totaal betreft het zoals gezegd 57 klachten.

3.4 Onderwerp klachten

Ook dit rapportagejaar hebben de ingediende klachten hoofdzakelijk betrekking op overheidsopdrachten (waaronder raamovereenkomsten) en in mindere mate op concessie-opdrachten. De aanbestede opdrachten betreffen zowel diensten, leveringen als werken.

Nog steeds hebben de klachten die zijn ingediend in hoofdzaak betrekking op Europese openbare procedures (23 klachten), dat zijn er 3 minder dan het jaar ervoor. Het aantal klachten dat betrekking had op Europese niet-openbare procedures is gedaald van 9 naar 5 en het aantal klachten over nationale niet-openbare procedures kwam dit jaar uit op 2 ten opzichte van 1 het jaar daarvoor. Dit jaar was er 1 klacht over een nationale openbare procedure (vorig jaar waren dat er nog 6). Het aantal klachten over meervoudig onderhandse procedures steeg van 5 naar 14. Met twee klachten bleef het aantal klachten over een enkelvoudige gunning van een opdracht gelijk aan het vorige jaar. Ook het aantal klachten over de nadere procedure voor het gunnen van een overheidsopdracht via een raamovereenkomst die is gesloten met meerdere ondernemers, bleef met 1 klacht gelijk. Anders dan het jaar ervoor betroffen 2 klachten de nationale procedure onder een dynamisch aankoop-systeem, 1 klacht de procedure voor sociale en andere specifieke diensten en 1 klacht een prijsvraagprocedure. Ook anders dan het jaar ervoor was dat er in 2 gevallen (nog) geen aanbestedingsprocedure was opgestart en dat in 2 gevallen de Aanbestedingswet 2012 niet op de procedure van toepassing was. Ten slotte zag 1 klacht op de uitvoering van de overeenkomst.

[4] Gedurende de eerste jaren waarin de CvAE in functie was, zijn als gevolg van technische mankementen in het ICT-klachtenregistratiesysteem klachtnummers ‘overgeslagen’. Dat verklaart waarom het aantal daadwerkelijk ingediende klachten lager is dan uit de nummering lijkt te volgen.

Aanbestedende diensten nemen tijdens de voorbereiding, inrichting en afwikkeling van een aanbestedingsprocedure tal van beslissingen. Die beslissingen moeten in overeenstemming zijn met de regels van de Aanbestedingswet 2012, waaronder ook de Gids Proportionaliteit. Die regels vormen een uitwerking van de beginselen van aanbestedingsrecht: het non-discriminatie-beginsel, het beginsel van gelijke behandeling, het transparantiebeginsel en het proportionaliteitsbeginsel. Een belangrijk deel van de klachten dat in de afgelopen periode is ingediend, heeft opnieuw betrekking op de (vermeende) strijdigheid van de inhoud en/of de toepassing van kwalitatieve geschiktheidseisen en beoordelings- en gunningssystematieken met de hiervoor genoemde beginselen.

Gedurende het rapportagejaar is slechts incidenteel geklaagd over het nalaten van een aanbestedende dienst om een overheidsopdracht in concurrentie aan te besteden. Ook over het onnodig clusteren van opdrachten en het gebruik van disproportionele contractvoorwaarden is in het rapportagejaar weinig geklaagd.

Ook dit rapportagejaar is de CvAE in een aantal klachtprocedures gevraagd een standpunt in te nemen ten aanzien van kwesties waarvan op dat moment werd verwacht dat zij zich ook in toekomstige aanbestedingen zouden kunnen voordoen. Hierbij valt te denken aan de vraag of sprake is van een belangenconflict, de eisen aan de motivering van de gunningsbeslissing, de vraag in hoeverre een raamovereenkomst kan worden afgesloten met een merkonafhankelijk leverancier, een rangorde tussen informatie op een digitaal aanbestedingsplatform en de aanbestedingsstukken, het gebruik van een digitaal aanbestedingsplatform bij meervoudig onderhandse procedures, gunning op basis van loting, verwijzing naar eigen algemene voorwaarden in de inschrijving, tijdig stellen van vragen door inschrijvers, de vraag of een comptabiliteitseis is toegestaan, de aanbeveling de weging van de gunningscriteria en de desbetreffende formules ook bij een niet-openbare procedure in de aankondiging bekend te maken, wezenlijke wijzigingen tijdens de uitvoering van de opdracht, de wijze waarop een gebruikersonderzoek (in dit geval een smaaktest) bij de beoordeling meeweegt, een vergoeding voor tijdens een aanbestedingsprocedure door inschrijvers gemaakte kosten, het toepasselijk wettelijk kader bij toelatingsprocedures en de vraag of aan de financieringsvoorwaarde is voldaan in het kader van de vraag of sprake is van een publiekrechtelijke instelling.

3.5 Uitgebrachte adviezen en stand van zaken per 1 maart 2020

De CvAE heeft gedurende het rapportagejaar adviezen uitgebracht in 13 van de 57 klachten die gedurende het rapportagejaar zijn ingediend. Van de overige 44 ingediende klachten zijn zoals gezegd 15 klachten niet in behandeling genomen en zijn er 3 klachten alsnog ingetrokken. Bij de afsluiting van het rapportagejaar op 1 maart 2020 had de CvAE nog 26 klachten in behandeling die gedurende het rapportagejaar zijn ingediend.

De CvAE heeft gedurende het rapportagejaar daarnaast nog adviezen uitgebracht in 8 klachten die zijn ingediend in het vorige rapportagejaar en die bij de afsluiting van dat jaar (op 1 maart 2019) nog in behandeling waren. Bij de afsluiting van het onderhavige rapportagejaar op 1 maart 2020 had de CvAE nog 1 klacht in behandeling die in het vorige rapportagejaar is ingediend.

Daarmee heeft de CvAE gedurende het rapportagejaar in totaal in 21 klachten adviezen uitgebracht[5]. Dat is lager dan het aantal van 38 klachten waarover de CvAE in het vorige rapportagejaar adviezen heeft uitgebracht. Het aantal door de Commissie onderscheiden deelklachten in de uitgebrachte adviezen is als gevolg daarvan eveneens gedaald van 68 in het vorige rapportagejaar naar 47 in dit rapportagejaar. Naar verhouding waren er in dit rapportagejaar wel meer onderscheiden deelklachten per advies dan het vorige rapportage-jaar: er is sprake van een stijging van 1,79 deelklacht per advies naar 2,23 deelklachten.

In totaal heeft de CvAE in de eerste zeven jaar van haar bestaan 297 adviezen uitgebracht.

Het aantal adviezen dat gedurende het rapportagejaar is uitgebracht inzake klachten met een kritieke termijn (10 adviezen) is nagenoeg gelijk aan het aantal adviezen dat is uitgebracht in klachten zonder kritieke termijn (11 adviezen). Van de in het rapportagejaar ingediende klachten heeft de CvAE voornamelijk advies uitgebracht in de zaken met een kritieke termijn (10 van de 13 uitgebrachte adviezen)[6]. De CvAE heeft net als in de voorgaande jaren aan deze zaken voorrang gegeven. De 8 uitgebrachte adviezen in klachten die zijn ingediend in het vorige rapportagejaar betroffen alle klachten zonder kritieke termijn. In het vorige rapportagejaar bedroeg de verhouding: 12 adviezen inzake klachten met een kritieke termijn tegenover 26 adviezen inzake klachten zonder kritieke termijn.

[5] Zie voor een toelichting op deze daling paragraaf 3.1 en paragraaf 5. Ten tijde van de afronding van deze jaarrapportage was het merendeel van de 27 klachten die de CvAE op 1 maart 2020 in behandeling had overigens afgehandeld en had de CvAE nog maar 11 klachten in behandeling, die ook overigens voor het merendeel zijn ingediend na afsluiting van het rapportagejaar.

[6] Zie voor een toelichting opnieuw paragraaf 3.1 en paragraaf 5.

3.6 Gemiddelde doorlooptijden uitbrengen advies

De gemiddelde doorlooptijd van het uitbrengen van een advies in klachten met een kritieke termijn is in het rapportagejaar licht gedaald naar 33 dagen, ten opzichte van 40 dagen in het jaar ervoor. Deze termijn begint te lopen op het moment dat een klacht bij de CvAE wordt ingediend. Daarmee acteert de CvAE in dergelijke gevallen zeker zo snel als een voorzieningenrechter in kort geding.

In de zesde jaarrapportage heeft de CvAE de toezegging gedaan dat zij zich zal inspannen in zaken met een kritieke termijn binnen 30 dagen na ontvangst van de reactie op de klacht door de aanbestedende dienst met een advies te komen. In het afgelopen rapportagejaar heeft de CvAE in 9 van de 10 zaken die het betrof, die toezegging kunnen waarmaken door gemiddeld binnen 18 dagen na ontvangst van de reactie op de klacht met een advies te komen. In 1 klacht waarin niet binnen de termijn van 30 dagen maar binnen 34 dagen na indiening van de reactie op de klacht advies is uitgebracht, heeft de CvAE niettemin vóór het verstrijken van de kritieke termijn advies kunnen uitbrengen doordat de aanbestedende dienst de kritieke termijn had opgeschort.
In de 3 resterende klachten die zijn ingediend in het rapportagejaar en waarin een advies is uitgebracht en waarbij geen kritieke termijn speelde, was er sprake van een stijging van de gemiddelde doorlooptijd van het uitbrengen van een advies. Die doorlooptijd bedroeg afgelopen jaar 176 dagen, ten opzichte van 118 in het voorafgaande rapportagejaar. In de 8 klachten zonder een kritieke termijn die zijn ingediend in het vorige rapportagejaar en die bij de afsluiting van dat jaar (op 1 maart 2019) nog in behandeling waren, was de gemiddelde doorlooptijd 256 dagen[7].

In dit verband is van belang op te merken dat de CvAE prioriteit geeft aan de behandeling van klachten met een kritieke termijn. Wanneer de CvAE verhoudingsgewijs weinig van dergelijke klachten gelijktijdig in portefeuille heeft, kan zij die klachten relatief snel afronden.
Zodra dat is gebeurd, kunnen klachten zonder een kritieke termijn (weer) worden opgepakt. De vaak meer complexe klachten waarin een expert wordt ingeschakeld en de klachten waarbij een inlichtingenbijeenkomst wordt gehouden, hebben doorgaans een aanzienlijk langere doorlooptijd dan andere klachten en zorgen daarmee voor een hogere gemiddelde doorlooptijd.

3.7 Opschorting aanbestedingsprocedures

In 25% van de klachten die in het rapportagejaar zijn ingediend en waarbij opschorting nog mogelijk was, heeft de aanbestedende dienst zich bereid getoond een kritieke termijn in de aanbestedingsprocedure op verzoek van de CvAE te verlengen of de aanbestedingsprocedure op te schorten. Dit is een stijging ten opzichte van de 20% uit het vorige rapportagejaar, maar het aantal blijft laag. In de voorafgaande rapportagejaren was dat percentage: 50% in rapportagejaar 2013-2014; 60% in rapportagejaar 2014-2015; 25% in rapportagejaar 2015-2016, 35% in rapportagejaar 2016-2017 en 15% in het rapportagejaar 2018-2019.

3.8 Verhouding gegronde en ongegronde (deel)klachten

Het aantal adviezen waarin de klacht geheel of gedeeltelijk gegrond is verklaard, is dit rapportagejaar gestegen. In 57% van de 21 gedurende het rapportagejaar uitgebrachte adviezen is de klacht geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard. In het voorgaande rapportagejaar was dit nog 42% van de 38 gevallen. Daarmee ligt dit percentage weer meer in lijn met de voorgaande jaren waarin het percentage rond de 65% lag. Het percentage is overigens nog steeds hoger dan in kort geding.

Wanneer de cijfers op deelklachtniveau worden beschouwd, dan blijkt dat ook dit percentage is gestegen. In 47% van de 47 deelklachten waarin gedurende het rapportagejaar adviezen zijn uitgebracht, is een deelklacht geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard. Voor wat betreft de 68 deelklachten waarin gedurende het vorige rapportagejaar adviezen zijn uitgebracht, was dat 37%.

3.9 Opvolging van adviezen door aanbestedende diensten

Opnieuw heeft de CvAE een quick scan uitgevoerd om na te gaan wat aanbestedende diensten hebben gedaan met de in het rapportagejaar uitgebrachte adviezen in klachten met een kritieke termijn, die door de CvAE geheel of gedeeltelijk gegrond zijn verklaard. Het betreft 6 klachten.

De CvAE heeft voor wat betreft 2 van deze 6 klachten een reactie van beide partijen ontvangen en in de andere 4 klachten van één van beide partijen.

Uit die reacties blijkt dat de aanbestedende dienst in 4 van de 6 klachten aanpassingen in de aanbestedingsprocedure heeft gedaan naar aanleiding van het advies van de CvAE.

[7] Zie paragraaf 3.1 en paragraaf 5 voor een toelichting op deze stijging.

In 1 klacht heeft het advies van de CvAE geleid tot aanpassing van een deel van de motivering van de gunningsbeslissing. In een andere klacht heeft de aanbestedende dienst naar aanleiding van het advies van de CvAE dat de inschrijving van ondernemer, die de klacht had ingediend, ten onrechte ongeldig was verklaard zijn gunningsbeslissing herzien en het perceel alsnog aan deze ondernemer gegund.

In 2 andere klachten is de aanbestedingsprocedure ingetrokken. In één daarvan heeft de aanbestedende dienst met aanpassingen een nieuwe procedure gestart. De andere betrof een meervoudig onderhandse procedure en de ondernemer had maanden later nog geen nieuwe uitnodiging ontvangen.

In 2 klachten is de aanbestedingsprocedure niet aangepast.

3.10 Inzet experts

De CvAE kan zich bij de behandeling van klachten laten bijstaan door Commissie-Experts en Branche-Experts die zij aan zich heeft verbonden. Een Commissie-Expert is iemand met generieke, branche-overstijgende expertise. Branche-Experts zijn experts met kennis en ervaring op specifieke deelgebieden, zoals: bouw, ICT, sociaal domein, schoonmaak, verzekering, et cetera).

Gedurende het rapportagejaar heeft de Commissie beperkt beroep gedaan op haar experts. In 3 van de 21 klachten waarin in het rapportagejaar adviezen zijn uitgebracht, zijn in totaal 4 experts ingeschakeld. Twee van die klachten waren ingediend in het voorgaande rapportagejaar. Er zijn in die 2 klachten totaal 1 Commissie-Expert en 2 Branche-Experts ingeschakeld. In de derde klacht, die in dit rapportagejaar was ingediend, is gebruik gemaakt van 1 Branche-Expert.

3.11 Gepubliceerde adviezen

Het gaat goed met de publicatie van de adviezen op de website van de CvAE. Alle adviezen, op 2 na, die zijn uitgebracht vóór 1 maart 2020 zijn ook vóór die datum gepubliceerd. In het voorgaande rapportagejaar waren van de vóór 1 maart 2019 uitgebrachte adviezen 11 adviezen nog niet vóór die datum gepubliceerd.

De CvAE publiceert de uitgebrachte adviezen geanonimiseerd op haar website. De CvAE kan vrij snel na toezending van een advies aan partijen tot publicatie van het advies overgaan, tenzij een partij daartegen bezwaar maakt. Dan kan de CvAE overeenkomstig artikel 12 van haar Reglement pas tot publicatie overgaan na beëindiging van de aanbestedingsprocedure waar de klacht op ziet.

4. Tabellen

A. INGEDIENDE KLACHTEN

A.1 Ingediende en (niet) in behandeling genomen klachten

	1 maart 2019 tot 1 maart 2020	1 maart 2018 tot 1 maart 2019
Aantal ingediende klachten	**57**	**53**
aantal ingediende deelklachten	*87*	*94*
aantal door CvAE onderscheiden deelklachten in uitgebrachte adviezen[8]	*27*	*48*
Aantal niet in behandeling genomen klachten	15	14
Aantal in behandeling genomen klachten	42	39
Aantal alsnog ingetrokken klachten	3	1
als gevolg van instellen kort geding	*0*	*0*
als gevolg actie aanbestedende dienst	*1*	*1*
door klager/CvAE	*2*	*0*
Aantal klachten waarin is bemiddeld	0	0
Aantal klachten waarin advies is gegeven	13	27
Aantal klachten dat bij afsluiting van het rapportagejaar nog in behandeling was	26[9]	11

A.2 Ingediende klachten uitgesplitst naar aanbestedingsprocedure

	1 maart 2019 tot 1 maart 2020	1 maart 2018 tot 1 maart 2019
Aantal ingediende klachten	**57**	**53**
Europese openbare procedure	23	26
Nationale openbare procedure	1	6
Europese niet-openbare procedure	5	9
Nationale niet-openbare procedure	2	1
Europese onderhandelingsprocedure zonder aankondiging	0	1
Europese procedure concurrentiegerichte dialoog	0	1
Nationale procedure voor het plaatsen van een opdracht binnen een DAS	2	0
Nadere procedure voor het gunnen van een overheidsopdracht via een raamovereenkomst die is gesloten met meerdere ondernemers	1	1
Meervoudig onderhandse procedure	14	5
Enkelvoudig onderhandse procedure (gunning uit de hand)	2	2
Anders[10]	7	1

[8] Zie tabel B1 hierna.

[9] Er was op 1 maart 2020 ook nog 1 klacht in behandeling die in het vorig rapportagejaar is ingediend. In totaal waren er op 1 maart 2020 dus nog 27 klachten in behandeling.

[10] Zie tabel A3 hierna. Dit betreft onder meer procedures buiten het toepassingsbereik van de Aanbestedingswet, procedures voor sociale en andere specifieke diensten, prijsvragen en zaken waarin (nog) geen procedure is gestart.

A.3 Fase van de aanbestedingsprocedure waarin wordt geklaagd

	1 maart 2019 tot 1 maart 2020	1 maart 2018 tot 1 maart 2019
Aantal ingediende klachten[11]	**57**	**53**
Europese openbare procedure	**23**	**26**
inschrijvingstermijn loopt nog	5	6
beoordeling inschrijvingen loopt nog	3	2
standstill termijn loopt nog	5	9
standstill termijn verstreken, nog geen contract gesloten	1	2
contract is gesloten	8	6
intrekking procedure	1	1
Nationale openbare procedure	**1**	**6**
kwalitatieve beoordeling inschrijvingen loopt nog	-	1
standstill termijn loopt nog	-	1
contract is gesloten	1	4
Europese niet-openbare procedure	**5**	**9**
termijn voor aanmelding als gegadigde loopt nog	2	2
uitslag selectie (op basis van geschiktheidseisen en selectiecriteria) is aan gegadigden meegedeeld	-	3
inschrijvingstermijn loopt nog	1	1
beoordeling inschrijvingen loopt nog	1	1
standstill termijn loopt nog	1	1
standstill termijn verstreken, nog geen contract gesloten	-	-
Nationale niet-openbare procedure	**2**	**1**
termijn voor aanmelding als gegadigde loopt nog	1	-
inschrijvingstermijn loopt nog	-	-
standstill termijn loopt nog	1	-
intrekking procedure	-	1
Europese mededingingsprocedure met onderhandeling	**-**	**-**
standstill termijn loopt nog	-	-
Europese onderhandelingsprocedure zonder aankondiging	**-**	**1**
contract is gesloten	-	1
Europese procedure concurrentiegerichte dialoog	**-**	**1**
Termijn voor aanmelding loopt nog	-	1
Nationale procedure voor het plaatsen van een opdracht binnen een DAS	**2**	**-**
contract is gesloten	2	-
Nadere procedure voor het gunnen van een overheidsopdracht via een raamovereenkomst die is gesloten met meerdere ondernemers	**1**	**1**
Beoordeling inschrijvingen loopt nog	1	-
Contract is gesloten	-	1
Meervoudig onderhandse procedure	**14**	**5**
inschrijvingstermijn loopt nog	2	1
beoordeling inschrijvingen loopt nog	1	-
standstill termijn loopt nog	3	1
standstill termijn verstreken, nog geen contract gesloten	1	1
contract is gesloten	6	1
intrekking procedure	1	1

[11] Zie tabel A1 hiervoor.

Enkelvoudig onderhandse procedure	**2**	**2**
standstill termijn verstreken, nog geen contract gesloten	-	-
contract is gesloten	2	2
Anders	**7**	**1**
procedure buiten toepassingsbereik Aanbestedingswet	2	-
nog geen procedure gestart	2	-
procedure voor sociale en andere specifieke diensten (uitslag selectie is aan gegadigden meegedeeld)	1	-
prijsvraag (termijn voor aanmelding loopt nog)	1	-
beoordeling inschrijvingen loopt nog	-	1
uitvoering contract	1	

A.4 Klachten waarin aanbestedende dienst desgevraagd bereid was om kritieke termijn(en) te verlengen

	1 maart 2019 tot 1 maart 2020	1 maart 2018 tot 1 maart 2019
Aantal ingediende klachten[12]	**42**	**39**
Aantal klachten waarbij door de CvAE verzocht is om termijnverlenging	24	25
verzoek ingewilligd	5	4[13]
verzoek afgewezen	16	16
inwilliging verzoek niet mogelijk	3	5
- vanwege intrekking klacht	1	0
- omdat de termijn inmiddels al was verlopen	2	5
Aantal klachten waarbij om uiteenlopende redenen niet is verzocht om termijnverlenging[14]	18	14

B. UITGEBRACHTE ADVIEZEN

B.1 Adviezen uitgebracht in het rapportagejaar in (deel)klachten ingediend in het rapportagejaar

	1 maart 2019 tot 1 maart 2020	1 maart 2018 tot 1 maart 2019
Aantal adviezen in klachten	**13**	**27**
klacht gegrond	3	4
klacht gedeeltelijk gegrond	3	7
klacht ongegrond[15]	6	16
klacht niet in behandeling genomen	1	0
Uitgesplitst naar deelklachten	**27**	**48**
deelklacht gegrond	7	19
deelklacht gedeeltelijk gegrond	1	0
deelklacht ongegrond	16	24
deelklacht niet in behandeling genomen	3	5

[12] Zie tabel A1 hiervoor.

[13] Onder deze vier klachten zijn twee klachten die zien op dezelfde aanbestedingsprocedure.

[14] Bijvoorbeeld omdat de standstill termijn inmiddels is verlopen, omdat het contract inmiddels is gesloten of omdat er geen sprake is van een termijn die kan verlopen.

[15] Het komt overigens met enige regelmaat voor dat een (deel)klacht weliswaar ongegrond wordt verklaard, bijvoorbeeld omdat de klager te laat heeft geklaagd, maar de CvAE in een overweging ten overvloede desalniettemin een inhoudelijk oordeel uitspreekt over de vraag of het handelen of nalaten van de aanbestedende dienst in strijd is met de Aanbestedingswet 2012.

B.2 Adviezen uitgebracht in het rapportagejaar in (deel)klachten ingediend in eerdere rapportagejaren

	1 maart 2019 tot 1 maart 2020	1 maart 2018 tot 1 maart 2019
Aantal adviezen in klachten	**8**[16]	**11**[17]
klacht gegrond	2	2
klacht gedeeltelijk gegrond	4	3
klacht ongegrond	2	5
klacht niet in behandeling genomen	-	1
Uitgesplitst naar deelklachten	**20**	**20**
deelklacht gegrond	10	5
deelklacht gedeeltelijk gegrond	1	1
deelklacht ongegrond	7	10
deelklacht niet in behandeling genomen	2	4

C GEMIDDELDE DOORLOOPTIJDEN VAN DE KLACHTBEHANDELING

C.1 Gemiddelde doorlooptijden[18] van de klachtbehandeling van (deel)klachten ingediend in het rapportagejaar

	1 maart 2019 tot 1 maart 2020	1 maart 2018 tot 1 maart 2019
Aantal ingediende klachten[19]	**57**	**53**
Aantal niet in behandeling genomen klachten[20]	**15**	**14**
aantal klachten waarbij geen nadere informatie van klager nodig was (+doorlooptijd)	*12 (6,5 dagen)*	*9 (5 dagen)*
aantal klachten waarbij klager om nadere informatie is verzocht (+doorlooptijd)	*3 (14 dagen)*	*5 (12 dagen)*[21]
Aantal in behandeling genomen klachten waarin adviezen zijn uitgebracht[22]	**13**	**27**
aantal in behandeling genomen klachten met kritieke termijn (+doorlooptijd)	*10 (33 dagen)*	*10 (40 dagen)*
aantal in behandeling genomen klachten zonder kritieke termijn (+doorlooptijd)	*3 (176 dagen)*	*17 (118 dagen)*

[16] Deze adviezen zijn in het rapportagejaar 1 maart 2019 tot 1 maart 2020 uitgebracht in klachten die zijn ingediend aan het einde van het vorige rapportagejaar (1 maart 2018 tot 1 maart 2019) en die op 1 maart 2019 nog in behandeling waren. Van de 11 klachten die bij afsluiting van het rapportagejaar 1 maart 2018 tot 1 maart 2019 nog in behandeling waren (zie tabel A1) is 1 klacht alsnog niet in behandeling genomen door de CvAE omdat de Aanbestedingswet 2012 niet van toepassing was, nadat beide partijen zich daarover hadden kunnen uitlaten. De behandeling van 1 klacht is gesloten nadat in die zaak uitspraak was gedaan in een kort gedingprocedure. Op 1 maart 2020 was er nog 1 klacht in behandeling die in het vorige rapportagejaar was ingediend (zie noot 9 bij tabel A1).

[17] Deze adviezen zijn in het rapportagejaar 1 maart 2018 tot 1 maart 2019 uitgebracht in klachten die zijn ingediend aan het einde van het vorige rapportagejaar (1 maart 2017 tot 1 maart 2018) en die op 1 maart 2018 nog in behandeling waren. Van de 12 klachten die bij afsluiting van het rapportagejaar 1 maart 2017 tot 1 maart 2018 nog in behandeling waren (zie tabel A1) is 1 klacht ingetrokken als gevolg van een actie van de aanbestedende dienst. In die klacht is dus geen advies uitgebracht.

[18] De behandeltermijn wordt berekend in kalenderdagen vanaf de datum van binnenkomst van de klacht tot aan de datum van verzending van het advies respectievelijk de datum van de beslissing tot het niet in behandeling nemen van de klacht. Het aantal dagen dat een klacht eventueel “on hold” heeft gestaan, is niet meegeteld bij de behandeltermijn. Daarnaast is het in het algemeen zo dat een aanbestedende dienst een week de gelegenheid krijgt om te reageren op de klacht (twee weken indien er geen sprake is van een klacht met (kritieke) termijn).

[19] Zie Tabel A1 hiervoor.

[20] Zie Tabel A1 hiervoor.

[21] In één van deze vijf klachten duurde het 34 dagen voordat de Commissie de verzochte nadere informatie van de ondernemer had ontvangen. Hierdoor is de doorlooptijd van deze klacht 37 dagen. De gemiddelde doorlooptijd zonder deze klacht, dus van de overige vier klachten, bedraagt 5 dagen.

[22] Zie Tabel B1 hiervoor.

C.2 Gemiddelde doorlooptijden van de klachtbehandeling van (deel)klachten ingediend in het vorige rapportagejaar

	1 maart 2019 tot 1 maart 2020	1 maart 2018 tot 1 maart 2019
Aantal in behandeling genomen klachten waarin adviezen zijn uitgebracht[23]	**8**	**11**
aantal in behandeling genomen klachten met kritieke termijn (+doorlooptijd)	*0 (0 dagen)*	*2 (35 dagen)*
aantal in behandeling genomen klachten zonder kritieke termijn (+doorlooptijd)	*8 (256 dagen)*	*9 (139 dagen)*

C.3 Adviezen wel/niet binnen 30 dagen na reactie op de klacht[24]

	1 maart 2019 tot 1 maart 2020	1 maart 2018 tot 1 maart 2019
Aantal dit rapportagejaar ontvangen en in behandeling genomen klachten met kritieke termijn waarin adviezen zijn uitgebracht binnen 30 dagen na ontvangst van de reactie op de klacht *(gemiddelde doorlooptijd vanaf een dag na ontvangst van de reactie op de klacht tot en met de dag waarop het advies is uitgebracht)*	9 (18 dagen)	7 (18 dagen)
Aantal dit rapportagejaar ontvangen en in behandeling genomen klachten met kritieke termijn waarin adviezen zijn uitgebracht na 30 dagen na de ontvangst van de reactie op de klacht *(gemiddelde doorlooptijd vanaf een dag na ontvangst van de reactie op de klacht tot en met de dag waarop het advies is uitgebracht)*	1[25] (34 dagen)	3[26] (58 dagen)
Aantal vorig rapportagejaar ontvangen klachten met kritieke termijn, waarin dit rapportagejaar adviezen zijn uitgebracht binnen 30 dagen na ontvangst van de reactie op de klacht *(gemiddelde doorlooptijd vanaf een dag na ontvangst van de reactie op de klacht tot en met de dag waarop het advies is uitgebracht)*	0	1 (8 dagen)
Aantal vorig rapportagejaar ontvangen klachten met kritieke termijn, waarin dit rapportagejaar adviezen zijn uitgebracht na 30 dagen na ontvangst van de reactie op de klacht *(gemiddelde doorlooptijd vanaf een dag na ontvangst van de reactie op de klacht tot en met de dag waarop het advies is uitgebracht)*	0	1[27] (47 dagen)

[23] Zie Tabel B2 hiervoor.

[24] In de jaarrapportage over 2018-2019 heeft de CvAE de toezegging gedaan dat zij zich zal inspannen in zaken met een kritieke termijn binnen 30 dagen na de reactie op de klacht door de aanbestedende dienst met een advies te komen.

[25] In deze zaak was de aanbestedende dienst bereid tot opschorting van de aanbestedingsprocedure en is nog wel binnen de kritieke termijn advies uitgebracht.

[26] In twee zaken heeft de CvAE niettemin vóór het verstrijken van de kritieke termijn advies kunnen uitbrengen doordat de aanbestedende dienst de kritieke termijn had opgeschort. De derde zaak betrof een aanbestedingsprocedure die was ingetrokken en in die zaak heeft de CvAE advies uitgebracht voordat de aanbestedende dienst een nieuwe aanbestedingsprocedure had gestart.

[27] De CvAE heeft niettemin vóór het verstrijken van de kritieke termijn advies kunnen uitbrengen, doordat de aanbestedende dienst de kritieke termijn had opgeschort.

D INGESCHAKELDE EXPERTS

D.1 Adviezen uitgebracht in het rapportagejaar in klachten ingediend in het rapportagejaar

	1 maart 2019 tot 1 maart 2020	1 maart 2018 tot 1 maart 2019
Aantal in behandeling genomen klachten waarin adviezen zijn uitgebracht[28]	**13**	**27**
Aantal klachten waarin adviezen zijn uitgebracht waaraan medewerking is verleend door (een) expert(s)[29]	1	7
Totaal aantal ingeschakelde experts[30]	1	9
Commissie Experts	0	1
Branche Experts	1	8

D.2 Adviezen uitgebracht in het rapportagejaar in klachten ingediend in het vorige rapportagejaar

	1 maart 2019 tot 1 maart 2020	1 maart 2018 tot 1 maart 2019
Aantal in behandeling genomen klachten waarin adviezen zijn uitgebracht[31]	**8**	**11**
Aantal klachten waarin adviezen zijn uitgebracht waaraan medewerking is verleend door (een) expert(s)[32]	2	2
Totaal aantal ingeschakelde experts[33]	3	6
Commissie Experts	1	0
Branche Experts	2	6

E GEPUBLICEERDE ADVIEZEN

	1 maart 2019 tot 1 maart 2020	1 maart 2018 tot 1 maart 2019
Aantal in behandeling genomen klachten waarin adviezen zijn uitgebracht[34]	**13**[35]	**27**[36]
aantal op website CvAE gepubliceerde adviezen	11	16
aantal nog niet op website CvAE gepubliceerde adviezen	2[37]	11

[28] Zie Tabel B1 hiervoor.

[29] In 2 zaken is advies uitgebracht waarvoor gebruik gemaakt is van 2 experts: beide klachten waren echter al in het jaar daarvoor ingediend. Er is wel een zaak van dit boekingsjaar waarvoor nu 6 experts zijn ingeschakeld maar hierin is nog geen advies uitgebracht.

[30] Commissie-Experts zijn experts met generieke, branche-overstijgende expertise. Branche-Experts zijn experts met kennis en ervaring op specifieke deelgebieden, zoals: bouw, ICT, sociaal domein, schoonmaak, verzekering, et cetera).

[31] Zie tabel B2 hiervoor.

[32] Het komt voor dat in één klacht meerdere experts worden ingeschakeld.

[33] Commissie-Experts zijn experts met generieke aanbestedingsrechtelijke expertise. Branche-Experts zijn experts met kennis en ervaring op specifieke deelgebieden, zoals: bouw, ICT, sociaal domein, concurrentiegerichte dialoog, et cetera).

[34] Zie Tabel B1 hiervoor.

[35] In het rapportagejaar 1 maart 2019 – 1 maart 2020 zijn ook nog 8 adviezen uitgebracht in klachten die in het vorige rapportagejaar zijn ingediend en die de CvAE op 1 maart 2019 nog in portefeuille had (zie Tabel B2). Ook deze adviezen zijn gedurende het rapportagejaar op de website van de CvAE gepubliceerd.

[36] In het rapportagejaar 1 maart 2018 – 1 maart 2019 zijn ook nog 11 adviezen uitgebracht in klachten die in de laatste fase van het vorige rapportagejaar zijn ingediend en die de CvAE op 1 maart 2018 nog in portefeuille had (zie Tabel B2). Ook deze adviezen zijn op de website van de CvAE gepubliceerd.

[37] In deze zaken was vlak voor het einde van het rapportagejaar advies uitgebracht (op 19 respectievelijk 28 februari 2020).

5. Stand van zaken en evaluatie

Het aantal ingediende klachten is nagenoeg gelijk gebleven aan de voorafgaande drie rapportagejaren. In het rapportagejaar 2019-2020 werden 57 klachten ingediend tegenover 53, 59 respectievelijk 57 in de drie jaren daarvoor[38].

Hoewel in het rapportagejaar bijna evenveel klachten bij de CvAE zijn ingediend als in het voorgaande jaar, heeft de CvAE bijna de helft minder adviezen geproduceerd: 21 in het rapportagejaar 2019-2020 ten opzichte van 38 in het rapportagejaar 2018-2019. Deze daling houdt verband met het feit dat de per 1 april 2019 aangetreden juridisch medewerker een groot deel van het rapportagejaar vooral moest worden ingezet voor administratieve ondersteuning waardoor het opstellen van eerste versies van conceptadviezen nagenoeg volledig op de schouders van de secretaris kwam te rusten. Nog afgezien van het feit dat als gevolg hiervan relatief gezien minder adviezen zijn geproduceerd dan in de voorgaande jaren, betreffen die adviezen overigens hoofdzakelijk klachten met betrekking tot aanbestedings-procedures waarin nog kritieke termijnen spelen. De CvAE geeft immers voorrang aan de behandeling van dat type klachten. Het zijn met name de klachten die betrekking hebben op aanbestedingsprocedures waarin geen kritieke termijnen meer spelen, die als gevolg van de hiervoor genoemde omstandigheden langer zijn blijven liggen. Daardoor zijn ook de doorlooptijden van dat type klachten langer dan in het voorgaande jaar.

De CvAE heeft na afsluiting van het rapportagejaar met ondersteuning van tijdelijke inhuurkrachten en met extra inspanningen de als gevolg van de onderbezetting opgelopen achterstanden grotendeels weggewerkt. Ten tijde van de afronding van deze jaarrapportage had de CvAE nog 11 klachten in behandeling, waarvan het overgrote deel ook overigens pas na 1 maart 2020 is ingediend. De CvAE zal hiervan meer uitvoerig verslag doen in de volgende jaarrapportage (2020-2021). Voor nu volstaat de opmerking dat de CvAE haar zaken voorlopig weer op orde heeft. Wel dient te worden opgemerkt dat gebleken is dat de CvAE een kleine organisatie is waarbinnen eigenlijk niemand kan worden gemist. Dat betekent dat in geval van tijdelijke uitval als gevolg van ziekte, of in geval van personele wisselingen met bijbehorende inwerkperioden, een verhoogd risico op achterstanden in de afhandeling van klachten bestaat.

Het aantal uitgebrachte adviezen in zaken met een kritieke termijn is bijna gelijk aan het aantal adviezen dat is uitgebracht in zaken zonder kritieke termijn. In het afgelopen rapportagejaar ging het om 10 adviezen inzake klachten met een kritieke termijn tegenover 11 adviezen inzake klachten waarbij geen kritieke termijnen meer speelden[39].

Als gevolg van de hiervoor genoemde onderbezetting waren er aan het eind van het rapportagejaar op 1 maart 2020 nog wel veel klachten zonder kritieke termijn bij de CvAE in behandeling. Het verschil met het voorgaande jaar is daardoor minder groot dan het op het eerste gezicht lijkt.

Voor zover klachten betrekking hebben op aanbestedings-procedures waarin kritieke termijnen spelen, is de bereidheid van aanbestedende diensten om beslissingen in de lopende aanbestedingsprocedure op te schorten in afwachting van het advies van de CvAE weer licht gestegen. Van de 24 gevallen waarin het verzoek tot opschorting werd gedaan, werd daaraan in 5 gevallen gevolg gegeven. In 16 gevallen werd het verzoek afgewezen en in 3 gevallen was inwilliging wegens het inmiddels verlopen zijn van de termijn of het intrekken van de klacht niet meer mogelijk[40].

De CvAE maakt bij het in behandeling nemen van klachten een onderscheid tussen ‘spoedklachten’, waarin kritieke termijnen een rol spelen, en ‘nakaartklachten’, waarin geen sprake (meer) is van kritieke termijnen. Wat helaas vaak gebeurt, is dat een – aanvankelijke – spoedklacht tot nakaartklacht wordt gedegradeerd omdat de aanbestedende dienst desgevraagd niet bereid blijkt de aanbestedingsprocedure op te schorten tot na ontvangst van het advies van de CvAE. De standaard praktijk van de CvAE is om in gevallen waarin kritieke termijnen spelen een dringend verzoek tot de betrokken aanbestedende dienst te richten om de aanbestedingsprocedure tot 5 dagen na het uitbrengen van het advies van de CvAE op te schorten. In beginsel krijgt de aanbestedende dienst een termijn van een week om te reageren op een ingediende klacht. Verheugend is dat de CvAE er gedurende het afgelopen rapportagejaar bij ‘spoedklachten’ in 9 van de 10 gevallen ruimschoots in is geslaagd haar toezegging gestand te doen uit de vorige jaarrapportage om binnen 30 dagen na ontvangst van de reactie van de aanbestedende dienst advies uit te brengen. In die gevallen werd het advies gemiddeld 18 dagen na ontvangst van de reactie van de aanbestedende dienst uitgebracht. In het geval dat weliswaar geen advies werd uitgebracht binnen 30 dagen maar binnen 34 dagen na ontvangst van de reactie op de klacht, kwam het advies niettemin vóór het verstrijken van de kritieke termijn[41].

[38] Zie par. 3.2 en Tabel A1 hiervoor.

[39] Zie par. 3.5 en Tabel C1 en C2 hiervoor.

[40] Zie par. 3.7 en Tabel A4 hiervoor.

[41] Zie par. 3.6 en tabel C3 hiervoor.

Overigens moet worden herhaald dat het niet mogelijk is om in spoedklachten de doorlooptijd heel veel verder terug te brengen dan de hiervoor genoemde 18 dagen. Een klachtbehandeling vergt nu eenmaal een minimumaantal dagen[42].
In het vorige rapportagejaar (2018-2019) was opvallend dat de CvAE in minder gevallen een advies in het voordeel van de klagende partij had uitgebracht in termen van gegrondheid van een (deel van de) klacht: in slechts 42% van de 38 in het vorige rapportagejaar uitgebrachte adviezen was de klacht geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard[43]. In het daaraan voorafgaande rapportagejaar (2017-2018) was dat nog in 66,7% van de 39 adviezen. In het afgelopen jaar is dat percentage echter weer gestegen naar 57% van de uitgebrachte adviezen. De CvAE heeft geen verklaring voor deze schommeling in de cijfers. Zij heeft haar beleid wat betreft de inhoudelijk beoordeling van klachten in ieder geval niet gewijzigd.

De CvAE heeft ook het afgelopen rapportagejaar weer diverse presentaties gegeven ter verhoging van haar bekendheid. De leden en de secretaris van de CvAE hebben gesproken tijdens nationale congressen en leergangen en er is een presentatie gegeven bij een samenwerkingsverband van aanbestedende diensten. De CvAE geeft ook acte de présence bij internationale netwerken die zich bezighouden met rechtsbescherming op het terrein van overheidsaanbestedingen. Tevens is er een artikel verschenen van de hand van de secretaris in het *Tijdschrift Aanbestedingsrecht & Staatssteun* over de vraag wat de gewone rechter met de adviezen van de Commissie van Aanbestedingsexperts doet[44].

Tijdens het rapportagejaar zijn de resultaten gepubliceerd van het in opdracht van de Staatssecretaris verrichte onderzoek naar de rechtsbescherming bij overheidsaanbestedingen en – als onderdeel daarvan – de evaluatie van de rol van de CvAE[45].
De CvAE heeft verheugd geconstateerd dat uit deze evaluatie is gebleken dat er brede waardering bestaat voor de expertise van de CvAE en de kwaliteit van haar adviezen. De CvAE waardeert het dat de Staatssecretaris bij de formulering van haar beleidsvoornemens mede acht heeft geslagen op het zogenoemde scenariodocument dat de CvAE op 18 januari 2019 aan de Staatssecretaris heeft aangeboden[46]. De CvAE heeft er verder kennis van genomen dat de Staatssecretaris de huidige rol van de CvAE in klachtafhandeling nog zeker enkele jaren wil behouden en dat zij zal onderzoeken hoe de CvAE een rol kan spelen als stok achter de deur in die gevallen waarin klachtafhandeling bij aanbestedende diensten nog onvoldoende op peil is[47].

De CvAE ziet uit naar de uitkomsten van het hiervoor bedoelde onderzoek en naar de beleidsvoornemens die de Staatssecretaris op basis daarvan zal initiëren.

Den Haag, 20 november 2020

w.g.:
Prof. mr. C.E.C. Jansen, Voorzitter
Mr. A.C.M. Fischer-Braams, Vice-voorzitter
Mr. drs. T.H. Chen, Commissielid

[42] Zie voor een uitgebreidere toelichting de 6e Periodieke rapportage Commissie van Aanbestedingsexperts, blz. 12.

[43] Zie par. 3.8 en tabellen B1 en B2 hiervoor.

[44] T.O. van Houten, 'Wat doet de rechter met de adviezen van de Commissie van Aanbestedingsexperts?', *TA* 2019/46, p. 10-15.

[45] Zie de kamerbrief 'Rapport onderzoek naar rechtsbescherming bij aanbesteden en beleidsconclusies' van 12 juli 2019, *Kamerstukken II* 2018/19, 34252, nr. 13.

[46] Bijlage bij de kamerbrief van 12 juli 2019 (zie de voorgaande voetnoot) en tevens te vinden op de website van de CvAE (www.commissievanaanbestedingsexperts.nl).

[47] Zie de beantwoording van Kamervragen bij brief van 29 oktober 2019 (*Kamerstukken II* 2019/20, Aanhangsel bij de handelingen nr. 582).